

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 4. De Auctore, & numero Sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

CAPUT IV.

De Auctore, et numero Sacramentorum.

DUO nobis hic controvertit Nifanius cum suis Lutheranis: primum de auctore Sacramentorum, utrumne omnia Sacramenta ad auctorem Christum referri possint? Secundò ipsum numerum Sacramentorum, quem Catholici septenarium profitentur, Lutherani vero ex his duo tantummodo retinent, Baptismum videlicet & Cœnam.

I. Auctor, institutorque Sacramentorum novi Testamenti est Christus; quod dogma certum, atque evidens est ex ipsa Scriptura, quando ipsi Apostoli, non nisi *ministros & dispensatores* Sacramentorum, se agnoscunt 1. Cor. 4: *Sic nos existimet homo, ut ministros Christi & dispensatores mysteriorum Dei*: Non ergo *institutores*, sed promulgatores & dispensatores Apostoli.

II. Sacramenta veteris Legis, uti & Sacrificia, immediatè à Deo sunt instituta, & à Moyse tantum promulgata, ut constat ex libris Exodi & Levitici; & hæc tamen egena & vacua erant elementa. Quanto magis Sacramenta legis Gratiæ, Christum Deum auctorem commonstrant? Eadem Patrum sententia. Cyprianus serm. de ablut. pedum: *Ipse summus Sacerdos sui est Sacramenti institutor & auctor; in cæteris homines Spiritum sanctum habuere doctorem.* Ambros. lib. 4. de Sacram. c. 4: *Auctor Sacramentorum quis est, nisi Dominus Jesus?* Ita Augustinus, Epist. 118. ad Jan. Sacramentorum auctorem Deum facit.

Sed utrum immediatè omnium Sacramentorum sit auctor Christus, an non quædam etiam mediatè per Apostolos sint instituta? id controverti scribit inter ipsos Catholicos. Interim primò subdole reticet, quæ præter baptismum & cœnam Sacramenta ipsi Lutherani ex Augustinâ confessione, & Apologia olim receperint, quæ nunc rejecerunt, ut mox referam. Ac tamen Magister Sententiarum hinc l. 4. dist. 23, &

Hugo

Hugo de S. Victore, *extremam Unctionem* velint ab Apostolo Jacobo institutam; præterea Halensis parte 4. & alij quidam, *Confirmationem* in concilio Meldensi post tempora Apostolorum ab Ecclesia institutam dixerint; jam tamen de fide certum est, omnia Sacramenta immediatè à Christo instituta esse: id enim definit *Concilium Tridentinum sess. 7. c. 1.*, uti cum Bellarmino passim Theologi ostendunt. Quocirca in particulari Concilium addidit, *extremam Unctionem* à B. Jacobo Apostolo promulgatam fuisse; ut explicaret, se de immediatâ Christi institutione loqui. Quo sensu Bellarminus Magistrum Sententiarum explicat, eodemque sensu posse etiam cæteros explicari; tantùmque promulgationem ad Apostolos & Ecclesiam retulisse. Nam satis illi Doctores intellexerunt, nullius esse hominis vel creaturæ, instituere *signum sacrum & practicum, gratia formaliter sanctificantis*.

Demus etiam tibi, ante Tridentinum non fuisse definitum, utrum omnia Sacramenta immediatè à Christo fuerint instituta; ideo posteriora Concilia accessere, ut controversias pro tempore ortas contra hæreticos deciderent, id quomodo faciant, exposui lib. 1. c. 7. Quare falsissimum est, quod scribis, à Romano Pontifice nova Sacramenta esse instituta & obtrusa populo: Enimverò quomodo id sibi Romanus Pontifex vendicabit? qui cum Concilio Tridentino docet omnia Sacramenta à Christo immediatè esse instituta, & institui debuisse? cum nec homini nec ulli creaturæ competat instituere ritus, qui immediatè conferant gratiam formaliter sanctificantem, & peccata remittant. Hinc tua hæc calumniandi libido est, aut ignorantia.

Demus etiam, (quantumvis falsum sit,) Christum quædam Sacramenta communicatâ potestate mediatè per Apostolos instituisse: Fuitne propterea Luthero aut vobis potestas abrogandi Apostolicos ritus & caerimonias? ut fecisse vos constat, immutando omnia, & turbando universam Ecclesiam; qui ex septem Sacramentis tantùm duo reliquistis. Quis unquam Pontifex tantam sibi potestatem vendicavit? quam nec omnes simul à S. Petro, ad hunc Clementem X. Pontificem, sibi unquam sumere ausi sunt, ut vel unum ex septem Sacramentis aut ritibus illis Ecclesiasticis toto orbe receptis, si ita dicere mavis, abrogarent? Dignior Theologo, quem te præfers, quæstio: Utrumne Christus determinatè instituerit materiam & formam omnium Sacramentorum? & cum pri-

mis Sacramenti Ordinis, ob illud Innocentij IV. cap. *Presbyter*: sed tu in vulgatis & tritis hæres, & nihil vibratum Theologi ingenio adfers; neque alia, quàm ex alijs hæreticis exscripta; neque hæc ipsa quidem intelligis. Interim tu remittis nos ad *Antichristum*, de quo Apostolus 2. ad Thess. c. 2: *Extollitur supra omne id, quod dicitur Deus, aut quod colitur, ita ut in templo Dei sedeat ostendens se tanquam sit Deus*. Hunc *Antichristum* dicis esse Pontificem Romanum, qui præter baptismum & cœnam, cætera Sacramenta instituerit; quò simul includas S. Jacobum Apostolum necesse est, à quo *extrema Unctionis* Sacramentum institutum vultis. Sed hæc tua insana calumniandi libido est, orta ex odio in Pontificem. Verius hæc de Luthero tuo dixeris, qui supra omnem Pontificem & Ecclesiam, imò supra Apostolorum & Christi auctoritatem se extulit, abrogando tot Ecclesie Sacramenta, quæ tot sæculis à Christo orbis Christianus coluerat.

Alterum quod hic controvertis, est *septenarius Sacramentorum numerus*: quem priusquam tibi probemus, operæ pretium erit, vestram dissensionem & fœditatem exponere; quando ipsas hæreses inter se digladiantes retulisse, sæpe etiam satis est confutasse. Quemadmodum testis Hieronymo in Ezech. *Hereticorum pugna, nostra victoria est*.

Primò, Lutherus lib. de Captivitate Babylonica, sub initium ejus libri docet: *Unum tantum esse Sacramentum*, si secundum Scripturam sit loquendum; quæ tamen hæresis non reperit discipulos. Haud multo post scribit: tria pro tempore Sacramenta esse ponenda, Baptismum, Panem, & Pœnitentiam; ac proinde septem Sacramenta esse neganda: quæ tamen non aliter damnanda sint, quàm quod ex Scriptura probari non possint. Tam vanus, inconstans, & incertus Lutherus.

Secunda eorum opinio est, qui tantum duo Sacramenta admittunt, baptismum & cœnam. Hanc quia Lutherus eodem in libro indicavit, arripuit primùm Melanchthon, & post eum Illyricus, Kemnitius, & alij Lutherani. Augustana confessio, in articulis Carolo V. propositis, nihil ausa fuit determinare; Melanchthon, qui primùm duo hæc Sacramenta admisit, postea tertium adjecit.

Tertia igitur opinio est eorum, qui tria Sacramenta profitentur. *Baptismum, Cœnam, & Pœnitentiam*. Hanc sententiam, quia Lutherus, (ut diximus) indicavit, secutus est Melanchthon. Ita enim in Apo-

logia

logia ad art. XIII. August. confess. Si Sacramenta vocamus ritus, qui habent mandatum Dei, & quibus addita est promissio gratiae, facile est judicare, quae sint propriè Sacramenta. Et mox: Verè igitur sunt Sacramenta, Baptismus, Cæna, Absolutio, quæ est Sacramentum Pœnitentiae. Hanc sententiam postea Lutherus libro ad Prageneses, & lib. de Missa privata, & deinum anno M D XLV, qui fuit penultimus vitæ ejus, in Assertionibus contra Lovanienses confirmavit. Ita enim assert. 35. Pœnitentiam cum virtute clavium absolventium, libenter Sacramentum consitemur, habet enim promissionem & fidem remissionis peccatorum propter Christum. Hæc communis & receptior inter Lutheranos exinde fuit sententia, quod idem habent eorum temporum catechismi Lutherani, Philippi Brentij, & aliorum; adeoque hæc doctrina certa & sancta fuit apud illos, ut qui ad gradus in Theologia, aut ad Pastorum promoveri vellent, in Augustanam confessionem, & Apologiam, & hanc sententiam jurare tenerentur. Ac ne de improprie dicto Sacramento hæc explicari possint, ut postea fecit Kemnitius & alij, qui Pœnitentiam ex numero Sacramentorum excluderunt. Apologia expressè scribit, Pœnitentiam propriè & verè Sacramentum esse; idque ex definitione suâ asseruit, qua Sacramentum docet esse Ritum, qui habet mandatum Dei & promissionem gratiæ. Hinc in templorum parietibus, ut Hildesij in S. Andreâ, majoribus literis scriptum legebatur: Baptismus, Cæna, & Pœnitentia.

Quarta Opinio, quæ tria quidem ut Lutherani Sacramenta recipit, sed in tercio diversa. Nam Zwinglius pro Pœnitentia recipit Matrimonium lib. de verâ & falsâ religione, Calvinus Ordinationem lib. 4. instit. cap. 14. & 19. Ita ut duo Sacramenta, Baptismus & Cœnam, velit omnibus esse communia, Ordinationem verò solis Ecclesiæ Ministris. His accedit Quinta opinio ex Lutheranismis & Calvinismo conflata, quæ Melancthonis est, quatuor Sacramenta asserens, Baptismum, Cœnam, Pœnitentiam & Ordinationem. Quin ipse Melancthon, artifex vestræ Augustanæ confessionis, Matrimonium admisit cum Zwinglianis, inter Sacramentorum numerum, uti hæc ex scriptis ab eo postremum editis ostendit Bellarminus.

Quinta Lutheranorum sententia, qui cum Catholicis septem Sacramenta admiserunt, eaque Theologi Lipsienses & Wittenbergenses, in conventu Lipsiensi anno M D XLVIII, receperunt, uti Bellarminus refert

refert lib. de Confirm. c. 1. Hæc novitas, varietas, absurditas à Luthero primum, tubâ hujus novi evangelij vestri. Nihil simile apud Catholicos, qui tot sæculis, & toto orbe diffusi, in unâ professione septem Sacramentorum constantes permanent. Quid tu nunc Prædicans vestra deliramenta, vis esse nostra Sacramenta? Numerus & valor Sacramentorum haud alius, quàm monetæ apud vos, pro arbitrio vestro commutabilis. Quod abjectâ Pœnitentiâ, jam passim duo Sacramenta teneatis, fecit Calvinistarum societas, ut cornu unum contra Catholicos hæresis vestra inflare validius posset. Ubi juramentum vestrum in Augustanam confessionem, & Apologiam? Aut jurasti in eam, quando Licentius Theologiæ es creatus; & *perfidus* es, aut non jurasti: & *Vertumnus* es, cum Vertumnis tuis.

II. Catholicorum doctrina una, ac constans semper fuit, septem esse propriè dicta Sacramenta; eaque à Catholicis asseritur ex Scriptura, & SS. Patribus. Quâ tamen in re à nobis exigi non debet, ut expressâ voce ostendamus nomen *septenarij* numeri: quando nec ipsi Novatores nomen *binarij* aut *ternarij*, aut *quaternarij*, ex Scriptura, aut Patribus ostendere possunt: Scriptura enim & Patres non scripserunt Catechismum, ut ob hæreses postea fieri necesse fuit: sicuti nec Canonem sacrorum librorum, multaque alia, ex numero & nomine suo, Scriptura nobis non consignavit. Hinc nec debet exigi à nobis, ut ostendamus, nomen *Sacramenti*, in Scriptura & Patribus, singulis attributum: id enim nec ipsi hæretici facere possunt. Ubi enim Scriptura *Baptismum*, & *Cœnam* vocat Sacramenta? Imò verò *Matrimonium*, quod solum ab Apostolo nominatim Sacramentum dicitur, ad Gal. c. 5, Lutherani ex numero Sacramentorum rejciunt. Sufficit igitur, rem ipsam ex Scriptura & Patribus ostendere, ac deinde ipsam definitionem Sacramenti convenire singulis. Ac licet Catholici, & Lutherani non conveniant in definitione Sacramenti, conveniunt tamen, ut Bellarminus asserit, in generali quâdam definitione Sacramentorum, quod nimirum sint *Ritus*, seu *signa externa & sensibilia, quæ ex institutione divinâ habeant annexam promissionem gratiæ justificantis*. Apologia vestra sic habet: *Sacramentum est ritus, qui habet mandatum Dei, & promissionem gratiæ*. Ex hac definitione, uti vos probatis *Baptismum & Cœnam*; ita Catholici etiam *Confirmationem, Pœnitentiam, Ordinem, extremam Unctionem, & Matrimonium* probant

probant esse propriè dicta *Sacramenta*. Ergò nec illa debetis excludere. Cæterùm catechismus Concilij Tridentini ita definit: *Sacramentum est res sensibus subiecta, quæ ex Dei institutione, sanctitatis & iustitiæ tum significanda, tum efficienda, vim habet.* Alij breviter: *Sacramentum est signum sacrum, practicum, gratiæ formaliter sanctificantis.* Omitto alias, quæ eodem recidunt.

II. Probant Catholici septem *Sacramenta*, ex traditione perpetuâ Ecclesiæ, & veterum Doctorum consensu, à quibus Magister sententiarum, *Petrus Lombardus* Episcopus Parisiensis lib. 4. dist. 2, & omnes inde Theologi septem Sacramenta tradiderunt. Hinc falleris, dum scribis, numerum septem Sacramentorum à Magistro sententiarum primò esse inventum, & introductum. Nec enim Magister sententiarum ex suo ingenio, & iudicio hunc numerum primò tradidit, sed eum, uti ex usu & praxi Ecclesiæ acceperat, & ex Patrum sententijs collegerat, ita tradidit. Hæc enim doctrina tum praxi, usuque per totam Occidentalem Ecclesiam recepta erat, uti id planissimè etiam per singula Sacramenta ostendam ex Caroli Magni ætate. Sanè, si hæc Lombardi doctrina tum nova fuisset, & ab eo primum introducta, reclamasset Ecclesia. Nulla enim adhuc publica hæresis extitit, cui non contradictum sit minimum. Quare & D. Otto Bambergensis Episcopus, & Pomeranorum Apostolus, (à quo gens illa ab idolorum cultu ad Christum perducta,) septem Sacramenta populum illum docuit, & pro catechesi explicavit hoc ordine: *Baptismum* videlicet, *Confirmationem*, *Unctionem infirmorum*, *Eucharistiam*, *Pœnitentiam*, *Ordinationem sive consecrationem Sacerdotum*, & *Matrimonium*: uti hæc ipse Episcopus docuit, & ex illo auctor vitæ *ὁυχορνος*, qui cum Ottone vixit, lib. 2. cap. de institutione *Baptizatorum*, apud *Canisium* tom. 2. *Antiq. Lect.* Vixit autem Otto Episcopus sub initium anni 1100, obiit verò Magister sententiarum anno 1184. Jam verò si doctrina septem Sacramentorum falsa est, sequitur Ecclesiam per tot sæcula à Spiritu S. desertam fuisse, & per summam impietatem & superstitionem, homines per Germaniam & Europam delusos fuisse, quod impium non minus est dicere, quàm facere: eò vel maximè, quòd Sacramenta hæc ex quotidiano usu fuerint administrata populo.

III. Numerus septem Sacramentorum assertus est in Concilio Florentino generali, ad quod anno Christi 1439. supra centum & quadraginta

G G G

draginta

draginta Patres convenerunt, ex eoque instructio Armenis data, & septem Sacramenta præscripta, consentientibus Græcis & Latinis Patribus. Ex quo satis liquet, Græcos cum Latinis in numero septem Sacramentorum convenisse, ut hic frustra oblatret Nifanius, Græcorum Ecclesiam nobis opponendo. Neque Græci hunc septenarium numerum admisissent, nisi & in sua Orientali Ecclesia ex Scriptura, Traditione, SS. Patrum doctrinâ, & praxi suæ Ecclesiæ agnovissent.

IV. Demum accedit Concilium Tridentinum generale sess. VII, in quâ contra hæreses huius sæculi septem quoque Sacramenta definita, nec prius id factum est, quàm Lutherus in hoc, uti in alijs, antiquam Ecclesiæ doctrinam oppugnare, & evertere cœpit. Nec aliud hic egit Concilium Tridentinum, quàm quod cætera Concilia Oecumenica, contra nascentes & serpentes hæreses egere. At Nifanius, qui omnibus Patribus sapientior videri vult, reprehendit primò hoc Concilium, quòd in alijs Sessionibus, & fidei dogmatibus speciem aliquam prætendat ex Scriptura & Patribus, in hac verò controversia nudo anathemate & auctoritate suâ procedat. At quantus tu nobis hic impostor denuò es! Nam ita Concilium in proœmio decreti: *Propterea, inquit, Sacrosancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, presidentibus in eâ eisdem Apostolica Sedis Legatis, ad errores damnandos, & extirpandas hæreses, qua circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim à Patribus nostris hæresibus suscitata, tum etiam de novo adinventis sunt, qua Catholica Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt, sanctarum Scripturarum doctrine, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui in hærendo, hos præsentis canones statuendos, & decernendos censuit.* Vides, ut Concilium se referat ad Scripturam, traditionem, Concilia, & Patres. Inter hos verò canones, primus est de numero Sacramentorum, qui sic habet:

Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non fuisse omnia à Jesu Christo Domino instituta, aut esse pauciora, vel pauciora, quàm septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem, non esse verè, & propriè Sacramentum; anathema sit.

Perstringis deinde Bellarminum, quod is dicat: *Hoc testimonium, videli-*

videlicet Concilij Tridentini, etiamsi nullum haberemus aliud, debere sufficere; nam si tollamus auctoritatem presentis Ecclesie, & presentis Concilij, in dubium revocari poterunt omnium aliorum Conciliorum decreta, & tota fides Christiana. Ita ille, nec verius quicquam dici poterat. Tu, si quid verius, & sapientius habes, profer in medium, & audire te cupimus. Sane quotquot hactenus de controversijs fidei scripserunt, docti & sapientes viri, unâ voce & iudicio præcipiunt, Judicem controversiarum in concilio Oecumenico esse quærendum; nec enim alia certior, & gloriosior cum triumpho Ecclesie via est ad infallibilem veritatem perveniendi. Id si non intelligis, parum profectò intelligis; & si intelligeres, hæreticus non esses. Nunc post scommata tua, ad argumenta procedamus:

Primum tuum, & palmare argumentum est, quod contextis ex S. Joannis Evangelio c. 19, ubi per fessum latere Christi dicit S. Joannes: *Exiit sanguis & aqua*; verba mysticè interpretando, Patres cum primis Græci docent significari Baptismum, & Eucharistiam. Magno ad hanc rem numero congeris testimonia, sed non his opus. Verbo enim respondemus: Patres quidem ex hoc loco duo Sacramenta tradere, sed non tantum duo; nec alia idcirco negare, sicut Hebr. 6. Apostolus duo tantum recenset Sacramenta, *Baptismum*, & *manuum impositionem*, seu Confirmationem, quæ post Baptismum dabatur. Deinde, si per sanguinem Eucharistia fluxit ex latere Christi, ubi *Panis*? fluxitne hic etiam ex latere Christi? nisi sub unâ specie mavis nobis Cœnam dare. R. 2. Patres etiam aliter hæc explicant, & duo Baptismata per *sanguinem* & *aquam*; unum in sanguine, id est Martyrium; alterum in aquâ, Baptismum. Ita Cyrillus Catech. 3. Hieronym. Epist. ad Oceanum. Alij etiam per *sanguinem* intelligunt pretium redemptionis, per *aquam* Baptismum: quæ alijs literalis magis videtur expositio. Ideo dixit: *Exiit sanguis & aqua*, quod ordo hoc poscit: quando Baptismus omnem vim habeat ex pretio sanguinis. Ita exponit Ambros. lib. 10. in Lucam, c. 105. Leo Epist. 4. Augustinus, & Beda in c. 19. Joan. Lege hac super re Maldonatum, & interpretes alios. Ad hunc modum illud Joan. 1. Epist. c. 5: *Hic est, qui venit per aquam & sanguinem, Jesus Christus; non in aqua solum, sed in aquâ & sanguine*. Ubi ostendit differentiam inter Baptismum Joannis, & Christi: quod Christi Baptismus efficacissimus fuerit, quem in aqua &

sanguinis pretio dedit permixtum. Viden' igitur, ut ex his Patrum testimonijs nihil conficias.

Obijcis II. Nullibi Scriptura dicit esse septem Sacramenta. Contrà: nullibi etiam Scriptura dicit expressè esse duo, vel tria, vel quatuor Sacramenta; nullibi etiam *Sacramenti* nomen attribuit Baptismo, & Cœnæ; nullibi definitionem ponit ijs verbis quibus Lutherus lib. de capt. Babyl. definit: *Sacramentum est promissio signo externo annexa; sive, ut Melanchthon in Apologia: Sacramentum est ritus, qui habet mandatum Dei, & cui addita est promissio gratiæ, seu gratuita reconciliationis, seu remissionis peccatorum.* Ex his satis intelligi opinor, uti eadem sit causa vestra ac nostra; nec Catholicos à vobis oppugnari posse, quin simul omnia vestra Sacramenta tollatis è medio. Quanquam definitio vestra, quam Apologia dat, non conveniat Sacramento Cœnæ vestræ; adèò Melanchthon Grammaticus, vobis ex Theologia non bene prospexit. Et ratio est: nam cum institutum sit hoc Sacramentum, non ut ex peccatore faciat justum & sanctum; sed ut iustitiam & sanctitatem conservet & augeat: imò tantum abest, ut remittat peccata, ut peccatori etiam obsequi cum conscientia peccati mortalis accedat, 1 Cor. II: *Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat, & de calice bibat: qui enim manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.* Et ut suprà dixit: *Reus erit corporis & sanguinis Domini.* Satis igitur est, quòd Scriptura rem ipsam de singulis Sacramentis tradat, (ut suprà retuli,) ex qua numerus, & nomen, & definitio sumitur. Quo in genere etsi pari nobiscum gradu procedere debeant Lutherani, hoc tamen ultrà habent Catholici; quòd præter Scripturam, traditionem, Concilia, & Patres, habeant iudicem controversiarum in hac causa, ex cujus sententia, & viva vocis oraculo, certi sunt de Sacramentis suis. Quàm verò incertos, & fallaces iudices se ferant novatores ex Scriptura, vel ex adducto ab ipsis Joannis testimonio satis ostensum est.

Obijcis III. Augustinum lib. 2. de Symbolo, c. 6. Ubi ex latere Christi gemina Sacramenta fluxisse dicit: hæc eadem Calvinus est obiectio. Respondet Bellarminus, Augustinum eo loco, uti & tract. 9. in Joann. duo Sacramenta ponere, exempli causâ, non tamen proinde negare cætera, sed supponere: (uti post referam,) sicut in Epistola 118. ad Januarium scribit: *In novo Testamento esse Sacramenta numero paucissima,*
& ob-

& observatione facillima, & significatione prestantissima, à Christo instituta: sicut est Baptismus, Trinitatis nomine consecratus; & communio corporis & sanguinis ejus; & siquid aliud in Scripturis Canonicis commendatur. Clarius conc. 1. in psalm. 103: *Munus Sacramentorum in Baptismo, & Eucharistia, & in ceteris sanctis Sacramentis, quale munus est?* Ubi denudò vides, præter hæc duo, alia agnosci Sacramenta à S. Augustino. Quare illud Augustini non additis Epist. 119. ad Januarium? *Ad celebrationem Sacramentorum utimur de sensibilibus rebus, aqua, frumento, vino, oleo.* Ubi vides, enumerari materiam cæterorum etiam Sacramentorum. Quòd verò Sacramentum apud vos oleo & unctione conficitur, aut perficitur? sicut Confirmatio, extrema Unctio, & consecratio Sacerdotum apud Catholicos? Quæ nunc tua fallacia, unum dicere, & alterum tacere? At inquis: Augustinum aliquando de proprijs Sacramentis loqui, aliquando de improprijs & latè sumptis. Ita quidem est: quemadmodum & Scriptura, variâ significatione, Sacramenti nomen continet: sed cum D. Augustinus propria enumerat, & his alia addit, ut citatis tribus locis facit; certum est de proprijs Sacramentis similiter loqui. Deinde, quo in loco dicit Augustinus, duo tantum propriè esse Sacramenta? hoc tu nunquam ostendes ex Augustino. Quin si Augustinum legis, invenisses septem Catholicorum Sacramenta. Ea hinc tibi nunc listo.

D. Augustini testimonia, quibus septem Sacramenta asseruntur.

Ac primò Baptismum, & Eucharistiam ab Augustino inter propriè dicta Sacramenta numerari, ex adductis testimonijs extra dubium est, neque in hoc dissentimus. Augustinum verò præter hæc duo, alia quinque agnoscere Sacramenta, hisce ejus testimonijs non minus certum est.

Confirmationis Sacramentum tradit lib. 2. contra literas Petiliani, c. 104: *Sacramentum Chrismatismatis, in genere visibilium Sacramentorum est sacrosanctum, sicut ipse Baptismus.*

Ordinem docet esse Sacramentum, contra Epist. Parmeniani lib. 2. cap. 13: *Utrumque Sacramentum est, & quadam consecratione utrumque homini*

homini datum; illud cum baptizatur, istud cum ordinatur: ideoque in Ecclesia Catholica utrumque non licet iterare.

Pœnitentiam Sacramentum agnoscit, lib. 1. de adulterinis conjug. c. 26, & 28: Eadem est causa Baptismi, & Reconciliationis; sine quibus Sacramentis, homines credunt se non debere exire de corpore.

Matrimonium Sacramentum asserit lib. 1. De nupt. & concupisc. c. 10: Hujus inquit, Sacramenti res est, ut mas & fœmina connubio copulati, quamdiu vivunt, inseparabiliter perseverent.

Extremam Unctionem agnoscit lib. 2. De visit. infirmor. c. 4: Non prætermittendum illud Apostoli Jacobi præceptum, infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesie &c. ipsa videlicet olei sacra delibutio, Spiritus sancti typicalis unctio est. Serm. 215. de tempore: Quoties aliqua infirmitas super venerit, corpus & sanguinem Christi, ille qui agrotat, accipiat; & inde corpusculum suum ungat: ut illud quod scriptum est, impleatur in eo: Infirmatur aliquis? inducat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini. Atque ut Sacramentum hoc etiam planius videas, repete, ut oleum, aquam, frumentum, & vinum inter materias Sacramentorum ponat Epist. 119. ad Januar. jam citatâ.

Vides Nifani, præter duo Sacramenta, Baptismum, & Cœnam, etiam Confirmationem, Ordinem, & Pœnitentiam propriè Sacramenta esse; quando hæc tria Sacramenta Baptismo conjungit & comparat. Atqui Baptismus est propriè Sacramentum; ergo & hæc tria. De reliquis duobus par est ratio. Quam nunc misera & spoliata apud vos Ecclesia! quæ præter Baptismum, nihil integrum retinet ex omnibus Sacramentis, per quæ virtus passionis Christi, tanquam per canales derivatur in homines. Eucharistiæ Sacramentum, quod ex cœna vestra jactatis, ad speciem magis, quàm ad fructum possidetis, Augustino judice; quando Sacerdotes non habetis, qui consecrent. Demum quid ullo Sacramento vobis magnopere opus est? quibus Sacramenta non sunt organa & causæ gratiæ, sed nuda signa ad excitandam alendamque fidem. Hujus rei principium vestrum est, quod sola fides justificet: proinde non alium apud vos Sacramenta effectum, fructumque habent, quàm ut fidem excitent; haud secus, quàm prædicatio verbi Dei: hoc solùm discrimine, quòd prædicatio verbi Dei per auditum id faciat, Sacramenta verò oculis admotâ, id per visum præstent. Hoc illud Lutheri axioma lib. de capt. Babyl. c. de Bapt.

Bapt. Sacramenta non iustificant, nec ulli prosunt, sed sola fides. Quæ tam inaudita Catholicis, quam explosa ab omnibus doctrina vestra est: ne quid hîc de cæteris vestris erroribus attexam. Possem ego nunc eodem modo ex Carolo Magno sicuti ex S. Augustino præstitum est, septem Sacramenta asserere, sed id in singulis multò clariùs monstrabitur. Quapropter ad singula suo ordine progrediamur.

C A P U T V.

De Baptismo, ejusque subjecto.

Admittunt Lutherani cum Catholicis, Baptismum esse propriè dictum Sacramentum. Est enim ritus expressus, *Lavacrum aquæ in verbo vitæ*, Eph. 5. Institutionem quoque & mandatum habet S. Joan. c. 3: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*. Matth. ultimo: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Promissionem deinde gratiæ admittitis nobiscum ex illo Marci ultimo: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit*. Et ad Titum c. 3: *Salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritus sancti*. Inde catechismus Romanus definivit: *Baptismus est Sacramentum regenerationis per aquam, in verbo vitæ*. D. Thomas verò: *Baptismus est ablutio corporalis, facta sub hac verborum forma: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Hic materia proxima Baptismi est ablutio; remota verò aqua naturalis: quemadmodum id in concilio Lateranensi c. firmiter; In Florentino verò, decreto ad Armenos; & Tridentino sess. 7. de Bapt. definitum est. Quas deinde hæreses horum temporum adversus veram & Catholicam doctrinam de Baptismo damnet Concil. Tridentinum, eâdem sessione legere poteris.

Augustana vestra confessio, tanquam velatura omnes errores, nihil definit, tantùm Art. IX. sic habet: *De Baptismo docent, quod sit necessarius*